

YARGITAY

9. HUKUK DAİRESİ

Esas No.	2015/9375
Karar No.	2015/13938
Tarihi:	13.04.2015

<u>İlgili Kanun / Madde</u>
4857 S. İşK. /57
1475 S.İşK/14

- **TÜZEL KİŞİLİĞİN KÖTÜYE KULLANILMASI**
- **ORGANİK BAĞ**
- **TÜZEL KİŞİLİK PERDESİNİN ARLANMASI**
- **ORGANİK BAĞ İÇERİSİNDE OLAN TÜM İŞVERENLERİN İŞÇİLİK ALACAKLARINDAN SORUMLU OLACAKLARI**

• **ÖZETİ** Organik bağ ilişkisinde işveren sıfatı olan tüzel kişinin, işçinin iş sözleşmesinden veya iş kanunundan doğan haklarını kullanmasının engellenmesi için temsilde farklı kişiliklere yer vermesi sözkonusudur. Bu durumda tüzel kişinin bağımsızlığı sınırlanır ve organik bağ içinde olunan kişi ile özdeş kabul edilir.

Bu anlamda; tüzel kişilik hakkının kötüye kullanılması, kanuna karşı hile, işçiye zarar verme(haklarının alınmasını engelleme), tarafta muvazaa(hizmeti kendisine verdiği halde başka bir kişiyi kayıta işveren olarak gösterme) ve namı müstear yaklaşımı nedeni ile dolaylı temsil sözkonusudur. Bu durumların sözkonusu olduğu halde tüzel kişilik perdesinin aralanması sureti ile gerçek işveren veya organik bağ içinde olan tüm işverenler sorumlu tutulmaktadır. Organik bağ ise şirketlerin adresleri, faaliyet alanları, ortakları ve temsilcilerinin aynı olmasından, aralarındaki hukuki ilişkilerin tespitinden anlaşılır.

Somut uyuşmazlıkta davalının dava dışı ve hakkında karar kesinleşen, ancak işçilik alacakları infaz edilmeyen Önermek şirketi ile aynı adreste faaliyette buldukları, kira ilişkisi ile ayrı bir yerde bulunan faaliyet alanına ilişkin fabrikanın kiralandığı, birlikte veya ayrı ayrı faaliyet alanı ile ilgili iş yükledikleri, davacının bu işlerde çalıştığı dosya içeriğinden ve özellikle dava dışı

şirket ortağının tanık sıfatı ile beyanından anlaşılmaktadır. Davacı davalı ile dava dışı Önermak şirketi arasında organik bağı kanıtlamıştır. Davalının sorumluluğuna karar verilmelidir. Yazılı gerekçe ve hatalı hukuki değerlendirme ile davanın reddi hatalıdır

DAVA : Davacı, kıdem tazminatı ile prim, yıllık izin ücreti alacaklarının ödetilmesine karar verilmesini istemiştir.

Yerel mahkemece, davanın reddine karar verilmiştir.

Hüküm süresi içinde davacı avukatı tarafından temyiz edilmiş olmakla, dava dosyası için Tetkik Hakimi H.Adıyaman Üstünel tarafından düzenlenen rapor dinlendikten sonra dosya incelendi, gereği konuşulup düşünüldü:

A) Davacı İsteminin Özeti:

Davacı, davalı şirketin asıl işveren olduğunu ve dava dışı Önermak Mak. End.İm. Mon. Taah. İnş. Tic. Ltd. Şti'nin taşeronu olduğu merkez ve çeşitli şantiyelerinde 16.01.2000 tarihinden itibaren ücret+prim karşılığı İş Yasasına tabi çalıştığını, iş akdinin 17.01.2005 tarihinde feshedildiğini, ödenmeyen alacakları için alt işveren Önermak Mak. End. İm. Mon. Taah. İnş. Tic. Ltd. Şti'ne 14.09.2005 tarihli noterlik ihtarnamesi keşide edildiğini, ihtarnameye rağmen ödeme yapılmaması üzerine alt işveren aleyhine Ankara 7.İş Mahkemesinin 2005/1059 sayılı dosyasında dava ikame edildiğini ve yargılama neticesinde 3.952,82 YTL. kıdem tazminatı,15.000,00 YTL. prim ve 2.500,00 YTL. yıllık izin ücreti alacağına hükmedildiğini, davacının bu alacağından davalı şirketin de 4857 sayılı yasanın 2. maddesi gereğince asıl işveren olarak sorumlu olduğunu, davalı ile alt işveren Önermak şirketlerinin aynı adreste faaliyet gösterdiklerini, yine davacının çalıştığı tüm şantiyelerde asıl işverenin davalı şirket olduğunu, alt işveren Önermak Şirketinin büyük bir ödeme güçlüğü içinde bulunduğunu ve davacının alacaklarının tahsil imkanı kalmadığını ileri sürerek kıdem tazminatı, prim alacağı, yıllık izin ücreti alacaklarının davalıdan tahsilini talep etmiştir.

B) Davalı Cevabının Özeti:

Davalı, davalı şirketin Koza Sok.No:22 GOP/ANK.adresinde faaliyet gösterdiğini, aynı zamanda davacının bir dönem işvereni olan dava dışı Önermak Ltd.Şti'nin halen kiracı olarak kullandığı Osmaniye köyü Sincan Ankara adresinde kurulu 8734 m2 miktarlı taşınmazın ve bu taşınmaz üzerinde bulunan fabrikanın maliki ve kiralayanı olduğunu, Önermak Ltd.Şti'nin bu fabrikayı davalı şirketten 2000 yılında kiraladığını ve halen bu fabrikada faaliyetine devam ettiğini, dava dışı Önermak şirketinin adresinin Birlik Mah.50.Sok.3/4 Çankaya-Ankara olduğunu, davalı şirketin taşeron olarak aldığı bazı işleri, aynı zamanda kiracısı olan Önermak şirketi ile anlaşmak suretiyle ve anahtar teslim usulüne göre bu şirkete devrettiğini, davacının Önermak Ltd.Şti'ne karşı ikame ettiği davada davanın kabulüne karar verilip bu kararın kesinleştiğini, davacının Önermak işçisi olarak çalıştığını iddia ettiği işlerde davalı şirketin bizzat işçi çalıştırmadığını ve işin yapımına fiilen iştirak etmediğini, bu nedenle bu iki şirket arasında davacıya karşı asıl işveren-alt işveren ilişkisi bulunmadığını, davacının Ankara

7.Mahkemesinden aldığı kararın tahsili için Önermak Ltd.Şti.aleyhine hiçbir girişimde bulunmadığını, oysa adı geçen şirketin mali durumunun gayet iyi olduğunu savunarak, davanın reddini istemiştir.

C) Yerel Mahkeme Kararının Özeti:

Mahkemece yapılan yargılama sonunda “davalı Akın ısı Mak. San.Tic. A. Ş . ile Önermak Makine İnşaat ve Tic.Ltd.Şti.arasında akdedilen taahhüt sözleşmelerinde Önermak Ltd. Şti. nin davalı Ak ısı Mak.San.Tic.A.Ş.ile Önermak Makine İnşaat ve Tic.Ltd. Şti. tarafından taahhüt edilen işlerin,Çelik Konstrüksiyon için malzeme temini ve montajı işlerini anahtar teslimi işlerini yüklediği, bu durumda talep edilen alacaklardan her iki şirketinde sorumlu olacağı” gerekçesi ile verdiği davanın kabulü kararının davalı vekili tarafından temyizi üzerine Dairemizin 22.12.2011 gün ve 2011/43628-49175 sayılı ilamı ile “davacının çalıştığı dönem içinde Önermak Mak.End.İm.Mon.Taah.Inş.Tic.Ltd. Şt.’nin davalı şirket dışında başka şirketlerin işlerini de yaptığı, bu nedenle davacının işvereni olan Önermak Mak.End.İm.Mon.Taah.Inş.Tic.Ltd. Şt.’nin davalı şirket nezdindeki taşeron olarak iş yaptığı süreler saptanarak davacının Önermak Mak. End. İm .Mon. Taah. İnş. Tic. Ltd. Şti.’de davalı şirkete ait işlerde çalışıp çalışmadığı, çalışmış ise süreleri araştırılıp tereddüde yer vermeyecek şekilde tespit edildikten sonra davalı şirketin işçilik alacaklarından sorumlu olup olmadığının tartışılarak sonucuna göre karar verilmesi, keza prim alacağının da davalı şirkete verdiği hizmetten kaynaklanıp kaynaklanmadığının araştırılması gerektiği” gerekçesi ile bozulmasına karar verilmiştir.

Mahkemece bozma üzerine yapılan yargılama sonunda bu kez davacının alacak taleplerinin alt işvereni tarafından düzenlenen Önermak Mak.End.İm.Mon.Taah.Inş.Tic.Ltd. Şti.’nin üst işvereni olduğu ileri sürülen davalı Akın Isı Makine San.ve Tic.A.Ş.’ne verdiği hizmetten kaynaklandığı konusunda, yani davalı Akın Isı Makine San.ve Tic.A.Ş.’nin davacının alt işveren olduğu konusunda taşeronluk sözleşmesi v.b. bir kanıt ile alt işverenlik ilişkisinin sübut için yeterli ve inandırıcı bir delil sunulmadığı” gerekçesi ile davanın reddine karar verilmiştir.

D) Temyiz:

Karar davacı vekili tarafından temyiz edilmiştir.

E) Gerekçe:

6098 sayılı Türk Borçlar Kanununun 19 ve 6100 sayılı HMK.’un 33. maddeleri uyarınca yargıç tarafların hukuki nitelendirmesi ile bağlı değildir. Yargıç aradaki sözleşmesel ilişkiyi yorumlar, sözleşme türünü ve içeriğini kendisi belirler. Tarafların gerçek ve ortak iradelerini esas alır, aradaki hukuki ilişkiyi tespit eder.

Somut uyuşmazlıkta her ne kadar davacı, davalı ile dava dışı ve hakkında dava açılan ve talep edilen alacaklar yönünden kabul karar verilen Önermak şirket arasında asıl-alt işveren ilişkisi olduğu belirtilmiş ise de aynı zamanda davalı ile diğer şirketin aynı adreste faaliyet gösterdikleri, faaliyet alanlarının aynı olduğunu, davalının dava dışı Önermak şirketine fabrikayı kiraladığını, davalı ve bu şirketin çeşitli tarihlerde bir takım ana faaliyet alanları ile üçüncü kişilerden ihale ile iş aldıklarını, davacının bu işlerde çalıştığını, dolayısı ile davalının da alacaklardan sorumlu olduğunu iddia etmiş, davalı ve diğer şirketin ihale ile aldığı hizmetleri açıkça belirtmiş, tanık dinletmiştir. Kısaca davalı ile hakkında alacaklar yönünden karar keinsleşen Önermak şirketi arasında organik bağ olduğunu iddia etmiştir.

Organik bağ ilişkisinde işveren sıfatı olan tüzel kişinin, işçinin iş sözleşmesinden veya iş kanunundan doğan haklarını kullanmasının engellenmesi için temsilde farklı kişiliklere yer vermesi sözkonusudur.

Bu durumda tüzel kişinin bağımsızlığı sınırlanır ve organik bağ içinde olunan kişi ile özdeş kabul edilir.

Bu anlamda; tüzel kişilik hakkının kötüye kullanılması, kanuna karşı hile, işçiye zarar verme(haklarının alınmasını engelleme), tarafta muvazaa(hizmeti kendisine verdiği halde başka bir kişiyi kayıttan işveren olarak gösterme) ve namı müstear yaklaşımı nedeni ile dolaylı temsil sözkonusudur. Bu durumların sözkonusu olduğu halde tüzel kişilik perdesinin aralanması sureti ile gerçek işveren veya organik bağ içinde olan tüm işverenler sorumlu tutulmaktadır. Organik bağ ise şirketlerin adresleri, faaliyet alanları, ortakları ve temsilcilerinin aynı olmasından, aralarındaki hukuki ilişkilerin tespitinden anlaşılır.

Somut uyuşmazlıkta davalının dava dışı ve hakkında karar kesinleşen, ancak işçilik alacakları infaz edilmeyen Önermak şirketi ile aynı adreste faaliyette buldukları, kira ilişkisi ile ayrı bir yerde bulunan faaliyet alanına ilişkin fabrikanın kiralandığı, birlikte veya ayrı ayrı faaliyet alanı ile ilgili iş yükledikleri, davacının bu işlerde çalıştığı dosya içeriğinden ve özellikle dava dışı şirket ortağının tanık sıfatı ile beyanından anlaşılmaktadır. Davacı davalı ile dava dışı Önermak şirketi arasında organik bağ kanıtlanmıştır. Davalının sorumluluğuna karar verilmelidir. Yazılı gerekçe ve hatalı hukuki değerlendirme ile davanın reddi hatalıdır.

F) Sonuç:

Temyiz olunan kararın, yukarıda yazılı sebepten dolayı BOZULMASINA, peşin alınan temyiz harcının istek halinde ilgiliye iadesine 13.04.2015 tarihinde oybirliğiyle karar verildi.